

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

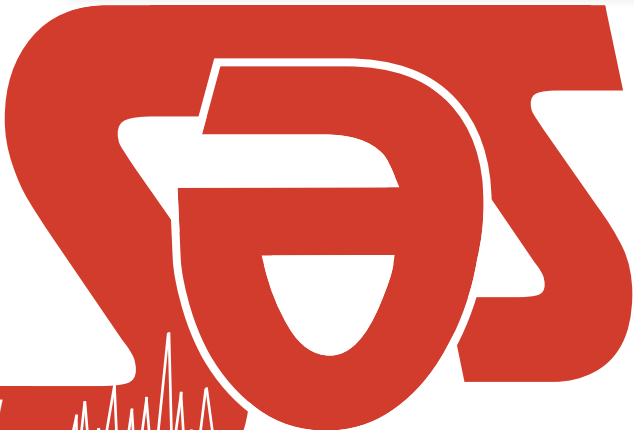

"ƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 212 (7380)

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

19 noyabr 2025-ci il.
Qiyməti 60 qəpik

Zəngilanda Əlaqələndirmə
Qərargahının 5 illik fəaliyyətinə
həsr olunmuş iclas keçirilib

Azərbaycan və Mərkəzi Asiya
ölkələri arasında yeni
əməkdaşlıq platforması

Prezident İlham Əliyev: "Mərkəzi Asiya
və Azərbaycan artıq global miqyasda
nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə artan vahid
geosiyasi və geoiqtisadi regiondur"

Şərq-Qərb mübarizəsi: dünyanın əsas güc mərkəzi dəyişir

YAP-ın fəaliyyəti xalqa
xidmət üzərində qurulub

Həyəcan təbili: 36 332 nikah,
15 480 boşanma

Həbs olunan Sevinc Osmanqızının
və İlqar Hacıyevin sonradan azad
edilməsi suallar yaradır

Gələn ildən bu
sahələrdə də ƏDV
qaytarılacaq

Uşaqları sosial
şəbəkələrdən necə
uzaq tutmalıyıq?

“Azərbaycanla Mərkəzi Asiya dövlətləri arasında münasibətlər xüsusi xarakter daşıyır. Bizi çoxəsrlik ortaq tarix, mənəvi və mədəni irs, qardaşlıq, dostluq, həmrəylik birləşdirir. Biz bu əlaqələri nəinki qoruyub saxlamışıq, həm də onlara strateji tərəfdaşlıq xarakterinə malik olan yeni dinamika bəxş etmişik.

Son illər yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər müntəzəm xarakter alıb. Son üç ildə mən Mərkəzi Asiya ölkələrində 14 dəfə səfərdə olmuşam. Bu müddət ərzində həmkarlarım'. Bu fikirləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 16-da Özbəkistanın paytaxtı Daşkənddə Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları'nın 7-ci Məşvərət Görüşündə çıxışı zamanı bildirib.

Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları'nın 7-ci Məşvərət Görüşündə Azərbaycanın da təmhüquqlu əsasda qoşulduğu yeni formatda əməkdaşlığın perspektivləri açıqlanıb.

İclasda sədrlik edən Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev çıxışında qeyd edib: "Bu gün Mərkəzi Asiya dinamik inkişaf və səmərəli əməkdaşlıq məkanıdır, burada davamlı artım və rifah üçün yeni imkanlar açılır. Region sürətlə global iqtisadiyyata inteqrasiya olunur: investisiya cəlb ediciliyi artır, üçüncü ölkə bazarlarına ixrac imkanları və tranzit potensialı genişlənir. Ötən il region ölkələri arasında qarşılıqlı ticarət 10,7 milyard dollara çatıb və Mərkəzi Asiyaya ümumi investisiyanın həcmi 17 faiz artıb".

Bu Görüşdə qardaş xalqlar üçün tarixi bir gün olub. Azərbaycan Respublikasının təmhüquqlu iştirakçı qismində Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları'nın Məşvərət Görüşü formatına qoşulmasına dair prinsipial qərarlar qəbul edilib. Mərkəzi Asiya ilə Cənubi Qafqaz arasında güclü bir körpü qurulacaq və vahid əməkdaşlıq məkanının formalaşmasına yol açılacaq. Bu, sözsüz ki, hər iki regionun strateji qarşılıqlı əlaqəsini və dayanıqlılığını gücləndirəcək.

İclasda, ilk növbədə, mövcud görüşlərin regional dialoqun məşvərət formatından strateji Mərkəzi Asiya Birliyi formatına çevrilməsi təklif edilib. Vurğulanıb ki, bu istiqamətdə ilk addımlar Məşvərət görüşləri haqqında Əsasnamənin hazırlanması, rotasiyalı Katibliyin yaradılması və milli koordinatorların prezidentlərin nümayəndələri səviyyəsinə yüksəldilməsi ola bilər.

"Azərbaycanın bu formata qoşulması ilə regionun global miqyasda səsi daha əhəmiyyətli olacaq"

İclasda, ilk növbədə, mövcud görüşlərin regional dialoqun məşvərət formatından strateji Mərkəzi Asiya Birliyi formatına çevrilməsi təklif edilib. Vurğulanıb ki, bu istiqamətdə ilk addımlar Məşvərət görüşləri haqqında Əsasnamənin hazırlanması, rotasiyalı Katibliyin yaradılması və milli koordinatorların prezidentlərin nümayəndələri səviyyəsinə yüksəldilməsi ola bilər.

Həmrəyliyin gücləndirilməsi və birgə inkişafa can atmaq Mərkəzi Asiyanın beynəlxalq mövqeyinin

Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələri arasında yeni əməkdaşlıq platforması

Prezident İlham Əliyev: "Mərkəzi Asiya və Azərbaycan artıq global miqyasda nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə artan vahid geosiyasi və geoiqtisadi regiondur"

Mədəni və humanitar əməkdaşlığın genişləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilib. Bu kontekstdə Daşkənddəki İslam Sivilizasiyası Mərkəzinin gənclərin elmi və mənəvi maariflənməsi üçün faydalı platformaya çevriləcəyinə ümid ifadə olunub. Eyni zamanda, Daşkənddə Beynəlxalq Mənəvi İrs və Təhsil Konqresinin müntəzəm olaraq keçirilməsi məqsəduyğun hesab edilib.

"Əminəm ki, Azərbaycanın əsas hissəsini onun Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə birləşdirmək üçün bu ilin avqustunda Vaşinqtonda əldə edilmiş razılaşmalar beynəlxalq daşımalar üçün tranzit imkanlarının genişləndirilməsinə töhfə verəcək. Azərbaycanda Zəngəzur dəhlizinin tikintisi başa çatmaq üzrədir. İlk mərhələdə 15 milyon ton yükdaşıma qabiliyyətinə malik bu dəmir yolu Orta Dəhlizin əsas arteriyasına çevriləcək. Həmçinin Zəngəzur dəhlizinin bir hissəsi olacaq avtomagistralın tikintisi də başa çat-

möhkəmlənməsinə və global rolunun artırılmasına töhfə verir. "Mərkəzi Asiya +" formatlarının qarşılıqlı fəaliyyəti güclənib. Region nüfuzlu beynəlxalq platformalarda vahid mövqedən çıxış edir. Şübhəsiz ki, Azərbaycanın bu formata qoşulması ilə regionun global miqyasda səsi daha əhəmiyyətli olacaq. Azərbaycanın iştirakı ilə formatın genişləndirilməsi Mərkəzi Asiyanın qarşısında xüsusilə beynəlxalq tranzit, logistika və energetika sahələrində yeni imkanlar, geniş əməkdaşlıq üföqləri açacaq. "Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələrinin əməkdaşlıq formatına qoşulması ilə bağlı qərara görə hörmətli həmkarlarıma təşəkkür etmək istəyirəm. Bu qərar münasibətlərimizin dostluq və qardaşlıq xarakterini bir daha təsdiqləyir, həmçinin geniş coğrafi məkanda əməkdaşlığın və qarşılıqlı fəaliyyətin möhkəmlənməsinə xidmət edəcəkdir. Eyni zamanda, bizim formatımızda sədrliyi qəbul etdiyinə görə qardaş Türkmənistanı təbrik etmək istəyirəm.",- deyərək dövlət başçımız çıxışında bildirib.

Azərbaycan artıq üçüncü dəfədir ki, Mərkəzi Asiya sammitlərində iştirak edir. 2023-cü ildə Tacikistan Prezidenti hörmətli Emoməli Şəripoviç Rəhmonun, 2024-cü ildə isə Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Kemeleviç Tokayevin dəvəti ilə sammitlərin işində iştirak edib.

"Mərkəzi Asiya ölkələrinin Azərbaycana göstərdiyi qardaş dəstəyini yüksək qiymətləndiririk"

Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə Azərbaycanın əlaqələrinin sürətlə genişlənməsi regionda yeni siyasi

və iqtisadi reallıqların formalaşmasına səbəb olur. Bu dinamika, xüsusilə, Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı tarixi Qələbədən sonra daha da güclənib və yeni regional konsepsiyaların aktuallaşmasına gətirib çıxarıb.

"Ölkəmiz öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdikdən sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərin dirçəldilməsi üzrə genişmiqyaslı işlərə başlayıb. Biz bu məsələdə Mərkəzi Asiya ölkələrinin Azərbaycana göstərdiyi qardaş dəstəyini yüksək qiymətləndiririk". Bu sözləri Prezident İlham Əliyev Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları'nın 7-ci Məşvərət Görüşündə çıxışı zamanı söyləyib.

"Xüsusilə qeyd edək ki, artıq Füzuli şəhərində Mirzə Uluqbəy adına məktəb və Kurmanqazi adı-

na Uşaq İncəsənət Mərkəzi, Ağdamda isə Manas məktəbi fəaliyyət göstərir. Bu, özbək, qazax və qırğız qardaşlarımızın hədiyyələridir", - deyən dövlətimizin başçısı xatırladı ki, bu ilin oktyabrında Füzulidə Türkmənistanın qardaşlıq dəstəyinin rəmzinə çevriləcək məscidin təməli qoyulub.

Region ölkələrində ətraf mühit, iqlim və su ehtiyatları çatışmazlığı məsələlərinin artan aktuallığı fonunda Mərkəzi Asiya üçün Yaşıl İnkişaf Konsepsiyasının qəbulunun sürətləndirilməsinin vacibliyi qeyd edilib. Regionda artan su çatışmazlığı nəzərə alınmaqla, 2026-2036-cı illərin "Mərkəzi Asiyada rəşional su istifadəsi üçün praktik Fəaliyyət Onilliyi" elan edilməsi təklif olunub.

maq üzrədir", - deyərək Prezident bildirib. Strateji cəhətdən mühüm olan Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan dəmir yolunun tikintisi logistikanı birləşdirməklə yanaşı, həm də formatını genişləndirəcək, Asiya və Avropanın çox böyük bazarlarına ən qısa yolu açacaq. Bu kontekstdə Zəngəzur dəhlizinin tikintisi layihəsi Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan dəmir yolunun məntiqi və strateji davamı kimi görünür.

Göründüyü kimi, Azərbaycan ilə Orta Asiya ölkələri arasındakı inteqrasiya yalnız regional güc birliyi deyil, həm də global rəqabətdə özünəməxsus modelini quracaq bir Avrasiya vizyonunun əsasını təşkil edir.

Zümrüd BAYRAMOVA

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının rəhbəri Samir Nuriyevin sədrliyi ilə Zəngilan şəhərində Qərargahın 5 illik fəaliyyətinə həsr olunmuş iclası keçirilib. İclasda çıxış edən Samir Nuriyev dövlətimizin başçısının birbaşa rəhbərliyi ilə işğaldan azad edilmiş ərazilərə "Böyük Qayıdış" Proqramının gerçəkləşdirildiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası və yenidən qurulması istiqamətində həyata keçirilən genişmiqyaslı işlər postmünaqişə dövründə tətbiq edilən ən sistemli və sürətli yenidənqurma modellərindən biri kimi beynəlxalq təcrübə üçün mühüm nümunədir.

Sonra iclasın gündəliyinə uyğun olaraq, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın icrası çərçivəsində işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yaşayış məntəqələri üzrə həyata keçirilən işlər barədə məlumatlar təqdim edilib. Əlaqələndirmə Qərargahının üzvlərinin səfəri davam edir.

Noyabrın 18-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının üzvləri Zəngilan rayonundakı "Dost Agro Park"a aid əkin sahələrindəki dairəvi (pivot) suvarma sistemlərinə, həmçinin həmin parkın heyvandarlıq kompleksinə baxış keçiriblər.

Daha sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilmiş qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının üzvləri Zəngilan rayonunun Ağal kəndinin sakinləri üçün parselleşmə aparılmış kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahələrinə baxış keçiriblər.

Zəngilanda Əlaqələndirmə Qərargahının 5 illik fəaliyyətinə həsr olunmuş iclas keçirilib

Azərbaycanın Mərkəzi Asiya Dövlət Başçılarının Məşvərət Görüşünə tamhüquqlu iştirakçı kimi qoşulması olduqca vacib hadisədir. Bu, çox təbii bir inkişafdır və tamamilə məntiqə uyğundur. Hesab edirəm ki, münasibətlər yüksələn xətlə davam edəcək. Çünki Ermənistanla müharibənin keçmişdə qalması Azərbaycanın bütün sahələrdə beynəlxalq əlaqələrini daha da genişləndirməsinə fürsət yaradacaq.

Bu sözləri AZƏRTAC-a məxsusi müsahibəsində Avrasiya Təhlükə

Kamran Bokhari: "Tramp marşrutu" Cənubi Qafqazda Şərq-Qərb ticarəti üçün yaranan əngəlləri aradan qaldıracaq

kəsizlik və Rifah Proqramının baş direktoru Kamran Bokhari deyib.

O qeyd edib ki, "Tramp marşrutu" Cənubi Qafqazda Şərq-Qərb ticarəti üçün yaranan tıxacları və əngəlləri aradan qaldıracaq. Bu yanaşma bütöv Xəzər regionuna şamil edilə bilər.

"Müharibədən sonrakı bərpa

prosesi isə zaman alacaq, çünki bu iki ölkə uzun müddət bir-biri ilə qarşıdurmada olub. Yalnız son beş il ərzində Azərbaycan Qarabağ üzərindəki nəzarətini bərpa edib və bu, irəliləmiş mərhələdə olan sülh prosesinə yol açıb. ABŞ da bu prosesə yaxından dəstək verir. Ancaq sülh müqaviləsi imzalamaq bir mə

sələdir, keçmişə arxada qoymaq isə tamamilə başqa məsələdir. Keçmiş unutmaq səbir, vaxt və hər iki tərəfin anlayışını tələb edir. Ona görə də hesab edirəm ki, bu iki ölkə iqtisadi faydalar üçün əməkdaşlıq etməlidir. Yalnız bu yolla sülhsevər münasibətlərə nail olacaqlar", - deyərək Kamran Bokhari əlavə edib.

Ədliyyə Nazirliyinin rayon (şəhər) qeydiyyat şöbələri tərəfindən cari ilin 9 ayı ərzində 36 332 nikah və 15 480 boşanma halları qeydə alınıb. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı azalaraq 4,8-dən 4,7-yə, boşanmaların sayı isə 2,1-dən 2,0-a düşüb. Həyəcan təbili çalan olan bu rəqəmlər yenidən boşanma ilə bağlı mövzunu gündəmə gətirir. Hər birimiz ailə həyata qədəm qoyarkən böyüklərimizin "Bir yastıqda qocalasınız" kimi dəyərli tövsiyəni eşidirik. Bir yastıqda qocalmaq özündə dərin bir mənanı ehtiva edir. Bura ailə dəyərlərimizlə bağlı xüsusiyyətlərdən tutmuş ailənin uzunömürlüüyü, mehribanlıq, sədaqət, qarşılıqlı hörmət daxildir.

Bir yastıqda qocalmaq dünyanın gözəlliklərinin birincisidir. Bir-birini sevmə, bir-birinə hörmət hissi olan insanların bölüşdüyü həyatdır. Başladığınız yeni bir yolu uğurla addımlamaqdır. Onları mənzilbaşına aparan yoldur. Nə var mənzil başında? Əlbəttə ki, yaşlılıq, övladlar, nəvə-nəticələr. Və bir də hər kəs öz yoluna davam edəndən sonra ömrün yoldaşa ehtiyac duyduğu qalan hissəsi...

Bir yastıqda qocalmaq bu qədər gözəllikləri özündə cəmləşdirdiyi halda biz necə, bu ifadənin haqqını verə bilirikmi? Bir yastıqda qocalmaq üçün mübarizə aparırıqmı? Yoxsa yastıqları ayırmaqla həyatımızı da ayırır, ailəni dağıdır, hətta uşaqları da mal-mülkümüz kimi bölüşürük? Belə isə bir qədər bir yastıqda qocalmaq məsələsinə diqqət çəkək.

Boşanmaya gedən yol: yatağı ayırmaq

Bəzən iddialarımız, bəzən qürurumuz, bəzənə sadəcə düşünəcəyimiz ucubandan bir ömür peşman oluruq. Söz yox ki, iki şəxs bir evdə yaşayırsa, hansısa səbəblərdən kiçik incikliklər olacaq. Lakin bu, o demək deyil ki, yataq ayrılmalıdır. Lakin ayırırıq. Kin, iddia, düşüncəsizliklə etdiyimiz bir hərəkət bütün problemlərin başlanmasına şərait yaradır. Yatağı ayırmaq küsümlüüyün, söz-söhbətin uzanmasına, tərəflər arasında kin yaranmasına səbəb olur.

Anamın qoca bir nənəsi varmış. Anam deyirdi ki, həmin nənə onlara belə məsləhət vermiş ki, həyat yoldaşınızla aranızda hər hansı bir inciklik yarananda qəti şəkildə yatağınızı tərk etməyin. Onsuz da ər-arvadın dalaşmağı yaz yağışı kimidir. Yazda tez-tez hava buludlanır, yağış ələnilir, az sonra günəş doğur. Heç elə bir səherdən nəriləyən-guruldayan hava deyilmiş. Bax, ər-arvad da belədir. Lakin yatağı ayıranda, artıq o yaz yağışından sonrakı günəş doğmaya bilər. Odur ki, nə qədər söz-söhbətiniz olsa da, yatağınızı tərk etməyin. Üzünüzü həyat yoldaşınıza tərəfə deyil, o yana çevirin, lakin yatağınızı ayırmayın.

Nəinki bu sözləri deyən həmin rəhmətlik nənə, evlərimizdəki bütün nənələr eyni fikirdə olublar. Elə "bir yastıqda qocalın" deyimi də bax, belə ailə təcrübələrinə əsaslanaraq yaranıb. Bəli, ailələrin uzunömürlü olması, boşanmaların sayının artması məhz bir yastığı paylaşmağı bacarmaqdan çox asılıdır. Bu yastıq mehribanlığın, hörmətin, səmimiyyətin, doğruluğun ünvanıdır. Bu ünvandan uzaqlaşmaq boşanmaların sayının artmasına, bu ünvana sadıq qalmaq ailənin uzunömürlüüyünə səbəb olan amildir.

Həyəcan təbili: 36 332 nikah, 15 480 boşanma

Yatağı ayırmaqda günahkar tərəf: qadın

Etiraf edək ki, yatağı ayıran tərəf çox halda qadın olur. Bununla bağlı bir sorğu keçirsək, əminəm ki, dediklərimiz təsdiq olunar. Çünki qadın kəsəyən, nazının çəkilməsini arzulağan varlıqdır. Ona görə də bu məsələdə kişilər bir az ayırıq-sayıq olmalıdır. Hər hansı qadın belə bir səhvə yol verəndə onun qarşısını almalı, kin-küdrətin uzanmasına yol verməməlidir. Əks təqdirdə soyuq münasibət gündən-günə dərinləşir və boşanmaya doğru ilkin addım atılır. Desək ki, elə bir şərait yaratmaq lazımdır deyil ki, ər-arvaddan hər hansı incisin, küssün, bu, bir qədər yerinə düşməyəcək. Çünki söz-söhbət istəməz ortaya çıxır. İki nəfər bir həyatı, bir evi paylaşsın, kiçik də olsa, bir inciklik meydana gəlir. Lakin bu, o mənanı gəlmir ki, incimisen, küsməsən, otağını tərk etməli, yatağından uzaqlaşmalısın. Bu, qəti şəkildə yolverilməzdir. Bir də tərəflərdən hər hansı bağışlamağı, anlamağı bacarmalıdır. Xüsusilə də bu məsələdə qürur düşməni mövqedə dayanır, bunu unutmayaq...

Bağışlamaq mədəniyyətdir

Bağışlamaq isə böyük mədəniyyətdir. Hətta üzr istəmək bundan da böyük mədəniyyətin göstəricisidir. Belə isə nə üçün bizə bəzi hallarda "üzr istəyirəm" sözünü demək ağır gəlir. Əslində səhv edən 1-2 saat sonra, yeni gərginliyi, əsəbililiyi ötdəndən sonra günahkar olduğunu anlır. Belə olan halda nə üçün üzr istəməyək, bağışlanmağımızı xahiş etməyək?

Dəfələrlə tərəflərdən birini dinləyərkən, günahın onda olduğunu anlayaraq üzr istəməsini məsləhət görmüşük. Lakin müşahidə edirik ki, günahı olmasına baxmayaraq, özünü günahkar saymayanlar var. Və yaxud da bilə-bilə ki, günahkardır, hansı ki, bunu etiraf da edir, lakin "üzr istəməyərəm",- deyib durur. Bax, boşanmaya aparan, ailənin dağılmasına səbəb olan amillərdən ən başlıcası da budur.

Bəli, bağışlanması çətinlik yaranan məsələlər də var, təbii ki. Lakin ailənin qorunması naminə hər iki tərəf buna cəhd etməlidir. Yatağı ayırmamaqla, səbrlə məsələləri çözməklə, bacardığımız qədər ailənin dağılmasına yol verməməliyik.

Yuxarıda məsləhətlərdən söhbət açdığım həmin nənə bir məsələni də tövsiyə edirmiş ki, evdə sözsöhbət olanda, evinizi heç vaxt tərk etməyin. Ev dörd divardan, dörd küncdən ibarətdir. Hər dəfə bir inciklik və ya problem olanda bir küncə küsün. Üz tutduğunuz künclər bitəndə, artıq bu evdə yaşamağın mümkün olmadığını təsdiq edəndən sonra evi tərk etmək olar. Çox gözəl məsləhətdir, deyilmi? Bəli, hər biri bir cavahir dəyərində olan baba-nənə, ata nəsihətlərimiz hər zaman qulağımızda sırğa, çıxdığımız yolda bələdçi olarsa, ailələrimiz qorunar, mehriban, səmimi, qarşılıqlı hörmət şəraitində ailə dəyərlərini də yaşatmış olarıq.

Uşaq körpüdür

Müasir dövrdə gənclər ailə qurduqdan bir neçə il sonra uşaq dünyaya gətirməyi planlaşdırır. Lakin bu, heç də müsbət seçim deyil. Ailə qurmusansa, ailə həyatına başlamısansa, deməkdir. Ailə həyatının vazkeçilməz olanı isə uşaqdır. Uşağın ər-arvad arasında körpü olduğunu nəzərə alaraq, uşaq nə qədər tez olarsa, ailənin təməlini möhkəmləmiş olduğunu da vurğulamaq lazımdır. Uşaq olan yerdə söz-söhbət azalır, mehribançılıq olur. Həm də uşaq ər-arvad arasında yaranan incikliyin də aradan qalxma səbəbidir. Çünki uşağa görə tərəflər çox halda bir-birlərini bağışlaya bilər. Uşağın xətrinə hər hansı bir səhvi böyüdü problem şəklinə salmır.

Bir yastıqdan məhkəməyə

Təəssüfedicidir haldır ki, "Bir yastıqda qocalın" deyimini sanki eşitməmiş kimi bir də baxırıq ki, səsimiz məhkəmələrdən gəlir. Bəlkə səhvim var, artıq qurulan ailələrə "bir yastıqda qocalın" deyən yoxdur. Bəlkə müasirləşməyimiz bir çox dəyərlərimizi kimi, bu deyimi də artıq lazımsız əşya kimi bir küncə tullayıb. Bəlkə məhkəmə divarlarındakı sərtliyi, soyuqluğu bir yastığın istiliyindən və yumşaqlığından üstün tutmağa başlamışıq.

Bilmirəm belədir, yoxsa belə deyil, lakin qurulan ailələrin fonunda boşanmaların sayı məni bir vətəndaş kimi çox narahat edir. Azərbaycanda 2023-cü ildə 54,2 min nikah və 21,688 boşanma halları qeydə alınıb. 2022-ci ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən nikahların sayı 6,1-dən 5,3-ə azalıb, boşanmaların sayı isə 1,6-dan 2,1-ə yüksəlib. 2023-cü ildə 54200 nikah, 21688 boşanma qeydə alınıb. Əhalinin 1000 nəfərinə düşən nikah 5,3, boşanma 2,1 təşkil edib. 2024-cü ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində 36 min 651 nikah və 15 min 964 boşanma halı qeydə alınıb. Cari ilin birinci yarısında isə 24815 nikah və 10350 boşanma halı qeydə alınıb. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əhalinin hər 1000 nəfərinə nikahların sayı 4,4-dən 4,9-a qədər artıb, boşanmaların sayı isə 2,1-dən 2,0-a düşsə də, lakin bu da yüksək göstəricidir.

Cari ilin 9 ayı ərzində isə 36 332 nikah və 15 480 boşanma halları qeydə alınıb. Bu gün Azərbaycanda boşanmaların sayı artıq qorxunc dərəcədədir. Elə yuxarıdakı rəqəmlər iki nikaha bir boşanma şəklinə gəlib. Bu isə dəhşətdir. Bunun üçün əməli-başlı narahat olmağa dəyər. Lakin aid qurumlar hələ də bunun qarşısını almaqda çətinlik çəkir. Nə üçün? Bunu yəqin özləri bizdən yaxşı bilər.

60 yaşında bir yastıqdan vaz keçənlər

Araşdırma zamanı qarşıma çıxan başqa bir statistika isə, sözün həqiqi mənasında, dözülməzdir: 2022-ci ildə Azərbaycanda ümumilikdə 15983 boşanma olub ki, bunlardan da 528-i 60 və yuxarı yaşda olan kişilər, 274-ü isə eyni yaş qrupunda olan qadınlar arasında qeydə alınıb. Bu, 35-40 illik ailələrin dağılması deməkdir. Bu, öz ailəsi olan övladlarının gözü qarşısında ailəni dağıtmaqla onlara pis nümunə olmaq deməkdir. Bu, orta yaşlı qadın-kişilərin nəvə oynatmalı olduğu halda məhkəməyə müraciət etmələri, min şirini bir acıya dəyişmələri deməkdir.

2023-cü ildə isə 693 kişi, 366 60 yaşdan yuxarı qadın boşanıb. 2024-cü ildə isə 60 və yuxarı yaşlı 761 kişi, 405 qadın boşanıb. İnsanın bu yaşda boşanmaq üçün müraciət etməsi yox, bunu ağlına gətirməsi qəbahətdir. Nə ola bilər ki, 40 il birlikdə yaşayandan, ailənin çətinliklərini, bərkimə dövrünü arxada qoyandan, övlad, nəvə sahibi olandan sonra boşanmağa qərar verənsən? Bu, bizim ailə dəyərlərimizə böyük zərbədən başqa bir şey deyil. 60 yaşlı 761 kişi və 405 qadın, deməli, gənclərimizə "Bir yastıqda qocalın" nəsihəti-ni-alqışını etməkdən məhrum oldu. Yəni, tərəflərin boşanma səbəbi nə olursa-olsun, artıq boşanmış, ailəsi ni dağıtmış bir şəxs düşünürəm ki, bu tövsiyəni verməkdən belə çəkinər. Çünki onların məsləhət və tövsiyəsi sözsüz, kənardan birmənalı qarşılanmaz. Odur ki, xüsusilə də hansı yaşda hansı qərarları verməyi düşünə bilmək həyatı anlamaq deməkdir.

18-29 yaşda qadınlar, 29-60 yaşda kişilər...

2023-ci ilə olan boşanma ilə bağlı statistika ürkəbulandırıcı olsa da, nəzər salmağa və nəticə çıxarmağa dəyər: 18 yaşadək kişilər arasında boşanma qeydə alınmasa da, eyni yaş qrupunda olan qadınlar arasında 2 boşanma olub. Həmçinin 18 yaşda olan kişilər arasında 2, qadınlar arasında 55 olub ki, bu, 2022-ci ildə 18 yaşda kişilər arasında 1, qadınlar arasında isə 31 boşanma təşkil edirdi. 19 yaşda kişilər arasında 2022-ci ildə 2, ötən il 3, qadınlar arasında isə eyni dövrlər üçün 136-167 boşanma qeydə alınıb. 20-24 yaşda kişilər arasında ötən il 467, (bir il əvvəl 432), qadınlar arasında 2023-cü ildə 2399, (bir il əvvəl 2026) boşanma qeydə alınıb. 25-29 yaşda kişilər arasında 2023-cü ildə 2746, (bir il əvvəl 2363), qadınlar arasında isə göstərilən dövrlər üçün 3868-4819, ötən il 30-34 yaşda kişilər arasında 5354 (bir il əvvəl 4198), qadınlar arasında 5536 (bir il əvvəl 3925) boşanma qeydə alınıb.

Göründüyü kimi, yuxarıdakı yaş qruplarında qadınlar boşanmaqda üstünlük təşkil edir. Deməli, ölkəmizdə 18-29 yaş arası qadınlar öz həmyaşıdları olan kişilərlə müqayisədə boşanmağa dəfələrlə artıq meyllidir. 2023-cü ildə 35-39 yaşda kişilər arasında 5141 (bir il əvvəl 3525), qadınlar arasında 3976 (bir il əvvəl 2614), 40-44 yaşda kişilər arasında 3453 (bir il əvvəl 2254), qadınlar arasında 2161 (bir il əvvəl 1398), 45-49 yaşda kişilər arasında 1950 (bir il əvvəl 1288), qadınlar arasında 1072 (bir il əvvəl 804), 50-54 yaşda kişilər arasında 1111, (bir il əvvəl 815), qadınlar arasında isə 699 (bir il əvvəl 560) boşanma, 55-59 yaşda kişilər arasında 723, (bir il əvvəl 533), qadınlar arasında isə 418 (bir il əvvəl 337), naməlum yaşda kişilər arasında 47, (bir il əvvəl 44), qadınlar arasında isə 18 (bir il əvvəl 17) boşanma qeydə alınıb. Göründüyü kimi, 30-60 yaş qruplarında olan insanlarda isə əsasən kişilər boşanmağa daha meyllidir. Bu yaşda olan qadınlardan dəfələrlə artıq şəkildə bir yastıqda qocalmaq fikrində deyillər.

2024-cü ildə 18-19 yaşda nikahların 6-sı kişilər, 239-u qadınlar, 20-24 yaşlarda olan nikahların 450-si kişilər, 2385-i qadınlar, 24-29 yaş aralığında olan nikahların 2513-ü kişilər, 4266-sı qadınlar, 30-34 yaşlarda qurulan ailələrin 5117-si kişilər, 5446-sı qadınlar, 35-39 yaş aralığında qurulan ailələrin 4989-u kişilər, 4029-u qadınlar, 40-44 yaşlarda bağlanan nikahların 3500-ü kişilər, 225-i qadınlar, 45-49 yaşlarda qurulan ailələrin 2045-i kişilər, 1170-i qadınlar, 50-54 yaşlarda 1216-sı kişilər, 745-i qadınlar, 55-59 yaşlarda 731-i kişilər, 427-si qadınlar tərəfindən pozulub. Ötən ilin mənzərəsi də əvvəlki illərlə eyni dərəcədə davam edir.

Bələliklə, bu qənaətə gəlmək olar ki, ölkəmizdə ailələrlə iş aşağı səviyyədə qurulub. Bunu bizdən əvvəl statistika deyir. Həm də kişilər üçün ayrıca, qadınlar üçün ayrıca olaraq. Nəticə isə belədir: bizdə bir yastıqda qocalmağa meylli olanları olmayanlar üstələyir. Bu isə, ailə dəyərlərimizə əliləltəli qara bir qüvvənin hücumu deməkdir. Bu hücumdan müdafiəyə hazırırıqmı?..

Və bir yastıqdan "Gümüş", "Qızıl", "Brilyant" "Pald" toya qədər yola çıçaq olmalı halda, bu yol bizi nə üçün məhkəmələrə aparmalıdır? Bəlkə bir qədər dözümlü olaq. "Gümüş", "Qızıl", "Brilyant" toylarını qeyd edən ailələrdən nümunə götürək. Belə də etməliyik, Çünki bizim illər, əsrlər boyu qoruyub saxladığımız ailə dəyərləri olub. Onu qoruyub gələcək nəsillərə verməyə hər birimiz borcluyuq.

Matanat Məmmədova

YAP-ın fəaliyyəti xalqa xidmət üzərində qurulub

Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev: ""Səs" qəzeti mənim üçün çox əziz qəzetdir. Mən bu qəzetin xidmətlərini xüsusi qiymətləndirirəm..."

Bu gün Cənubi Qafqazın ən böyük partiyası olan Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranmasından 33 il ötür. Partiya xalqın dəstəyinə arxalanaraq 33 ildir ki, Dahi Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasətə sadıq qalaraq xalqın sosial-rifah halının daha da yaxşılaşmasına və müstəqil dövlətçiliyimizin tərəqqisinə mühüm töhfələr verir. Tarixə nəzər saldıqda məlum olur ki, YAP-ın yaranması və keçdiyi yol çətin, ancaq şərəfli yol olub. Azərbaycan Respublikası Ali Soveti 1991-ci il 18 oktyabr tarixli sessiyasında "Azərbaycan Respublikasının Dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiyaya Aktını qəbul edib, müstəqil dövlət quruculuğu yoluna qədəm qoyulsa da çox ağır, üzücü problemlərlə üzləşməli oldu. Hətta vəziyyətin son dərəcə ağır olması səbəbindən dövlət müstəqilliyini itirmək təhlükəsi ilə üz-üzə qalmışdı. Hakimiyyəti zəbt etmiş qüvvələr problemləri həll etmək gücünə və imkanına malik deyildilər. Çünki onlar siyasi baxımından təcrübəsiz, dövlət idarəçiliyində isə heç bir anlayışları olmayan şəxslər idilər. Vəziyyətin ağır olmasından istifadə edən erməni hərbi birləşmələri bir sıra ölkələrin hərbi, siyasi dəstəyinə arxalanmaqla ardıcıl olaraq torpaqlarımızı işğal edirdilər. Bu kimi ağır problemlərin həllinə səy göstərməkdənsə AXC-Müsavat iqtidarı küçələrə çıxıb pozulmuş hüquqlarının, tapdanan haqlarının, sıradan çıxmaqda olan dövlətçiliyinin bərpasına və inkişafına çağırışlar edən xalqın üzərinə güc strukturlarını gəndirir, onları zor gücünə susdurmağa çalışırdı. 1993-cü ilin iyununda baş verən Gəncə hadisələri ölkə daxili ağır durumun kulminasiya nöqtəsi oldu. Azərbaycanda vətəndaş müharibəsi qaçılmaz idi. Ancaq aydın təfəkkürlü ziyalılar, böyük xalq kütlələri vətəndaş müharibəsindən qaçmağın və ölkənin düşdüyü böhrandan çıxarılması yolunu Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsində gördülər.

1992-ci il oktyabrın 16-da 91 nəfər ziyalının Azərbaycan xalqının adından imzaladığı və "Səs" qəzeti vasitəsi ilə Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevə ünvanlanan "Azərbaycan Sizin sözlünüzü gözləyir" müraciətdə deyildi: "Dünənə kimi küçə, meydanlarda səhərdən axşama qədər demokratiyadan danışanlar görünür demokratiyanın mahiyyətinin nə olduğunu dərk etmirlər. Əsl demokratik ölkələrdə ordu, polis, başqa inzibati orqanlar siyasətdən kənardır və bütün bu qüvvələr hakimiyyətdə olanlara deyil, xalqa xidmət edirlər. Rəhbərliyin siyasi nəşliliyindən, idarəetmə seriyatizliyindən, hakimiyyət hərisliyindən həm daxilə, həm də xaricdən müəyyən qüvvələr öz mənafeləri üçün məharətlə istifadə edirlər. Əgər dünənə qədər Azərbaycanın sərvətləri bir istiqamətə daşınıb aparılırdısa, indi vətəndəşimiz bir neçə səmərə axıdılır. Bir sıra Şərq ölkələrindən qovulmuş Qərb inhisarçıları indi asanlıqla çoxdan həsrətində olduqları Bakı neftini ölə keçirirlər. Belə gədersə biz siyasi əsarətdən qurtarmamış, tezliklə iqtisadi əsarətdə məruz qalacağıq. Çünki respublikanın olan-qalan iqtisadi potensialı sürətlə dağılır, təbii sərvətlərimiz talan edilir. Vəziyyətin ağırlığından, çıxılmazlığından, həyatın qeyri-sabitliyindən, gələcəyə ümitsizlikdən respublikanı yüz-lərlə ziyalı - yüksək ixtisaslı kadrlar tərk edir. Sözsüz ki, ən ağır zərbə geniş xalq kütləsinə, aşağı təbəqəyə dəyir. Hadisələrin bu cür inkişafı göstərir ki, yaxın gələcəkdə sosial ədalətdən heç əsər-əlamət də qalmayacaq. Halbuki uzun illər boyu imperiya boyunduruğu və totalitar rejim altında inildəyən xalqımız bu gün demokratik qanunlara əsaslanan vətəndaş cəmiyyəti qurmaq arzusu ilə yaşayır".

Ziyalıların müraciətində Azərbaycanın bütün bölgələrində aparılan ictimai rəy sorğularının nəticələrinə əsasən qeyd olunurdu ki, yaratmaq istədiyimiz Yeni Azərbaycan Partiyasına bu gün rəhbərlik etməyə qadir olan yeganə mütləq lider Siz ola bilərsiniz və yalnız bu halda yaranmaqda olan partiya öz qarşısına qoyduğu məqsədə çatır, respublikanın bütün zümrələrdən olan xalq kütləsini öz ətrafında birləşdirərək Azərbaycanın siyasi, iqtisadi həyatında mövcud olan boşluğu doldurur, dövlət quruculuğu işlərində öz layiqli töhfəsini verə bilər: "Əminlik ki, Yeni Azərbaycan Partiyası müdrik ağısaqqalımız Heydər Əliyevin ətrafın-

da birləşəcək dərin zəkalı, təmiz əxlaqlı, yüksək mədəniyyətli, müstəqil düşüncəli, milli qürurlu, peşəkar insanların siyasi partiyasına çevriləcəkdir. Əgər bu partiyanın bündövrəsini Sizin kimi güclü dövlət xadimi qoyarsa, o, uzun illər xalqımızın bir neçə nəslə üçün də siyasi yetkinlik məktəbi olar. Biz Yeni Azərbaycan Partiyasını yeni düşüncə tərzli insanların Sizin ətrafınızda sıx birləşdiyi mütəşəkkil, güclü, aparıcı qüvvəyə malik bir partiya kimi görürük. İnanırıq ki, Azərbaycanımızın bu günü, sabahı naminə başqa partiya, qurum və cəmiyyətlərin vətənpərvər üzvləri də həlledici anda məhz bu partiyanın mövqeyində dayanacaqlar. Yeni qüvvələrin öncülü, aparıcısı Sizin kimi şəxsiyyət olarsa, tezliklə müstəqil respublikamızın inkişaf istiqamətləri həm müəyyənləşdirilər, həm də uğurlu addımlar atılar".

Hər zaman qəlbi xalqı ilə döyünən Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev ziyalıların narahatlığını başa düşürdü. Ona görə də, Ümummilli Lider Heydər Əliyev ziyalılara göndərdiyi 24 oktyabr 1992-ci il tarixli "Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda" adlı cavab məktubunda Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasına və ona rəhbərlik etməyə razılıq verdi: "Güman edirəm ki, müstəqil Azərbaycan dövlətinin gələcək həyatının və fəaliyyətinin əsasını təşkil edən demokratiya və siyasi plüralizm şəraitində Sizin müraciətinizdə göstərilən Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılması obyektiv zərurətdən doğur. Belə partiya Azərbaycanın siyasi-ictimai həyatında fəal iştirak edərək yeni, müstəqil Azərbaycan dövlətinin möhkəmləndirilməsində və inkişafında tarixi rol oynaya bilər". O fikri vurğulamaq lazımdır ki, o dövrdə "Səs" qəzeti xalqın istək və arzularının əsas və yeganə təbliğatçısı və təqdimatçısı olub. Qəzetin 1991-1993-cü illər saylarında Ulu Öndər Heydər Əliyevin müsahibələrini və Onun haqqında məqalələri, həmçinin ölkə parlamentindəki çıxışlarını oxucularına təqdim edirdi. Qəzet Ulu Öndərin xarici mətbuata verdiyi müsahibələri tərcümə edərək ölkə ictimaiyyətinə çatdırırdı. Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev xalqın çağışı ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gəldikdən sonra "Səs" qəzeti həm Ulu Öndərin, həm də YAP-ın fəaliyyəti haqqında cəmiyyəti məlumatlandırmaq missiyasını davam etdirdi. Məhz buna görə Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev YAP-ın 10 illik yubileyindəki çıxışında "Səs" qəzetini Azərbaycanın tarixinə düşmüş bir qəzet kimi xarakterizə etmiş və demişdi: "Səs" qəzeti mənim üçün çox əziz qəzetdir. Mən bu qəzetin xidmətlərini xüsusi qiymətləndirirəm. O zaman ki, mən Naxçıvanda işləyirdim və Bakıda bəzi dairələrdə Naxçıvana qarşı ədalətsiz hərəkətlər olurdu. "Səs" qəzeti cəsarətlə çox ağıllı şəkildə məqalələr yazır, öz fikirlərini deyirdi. İctimaiyyətdə düzgün fikir formalaşmasına səy göstərirdi. Bu qəzetə qarşı

təzyiqlər olurdu, lakin qəzet öz ideyaları uğrunda mübarizə aparmağı bacarırdı. "Səs" qəzetinin YAP-ın yaranmasında, cəmiyyətin məarifləndirilməsində məlumatlandırılmasında çox böyük rolu olub. "Səs" qəzeti tarixə düşmüş bir qəzetdir".

"91-lər"-in "Səs" qəzeti vasitəsi ilə Azərbaycan xalqının adından Ulu Öndər Heydər Əliyevə müraciəti ölkəmizin başının üstünü alan qara buludların tədricən aradan qaldırılmasına təkan oldu. Bu müraciətlə ziyalılar tarixi missiyasını şərəflə yerinə yetirdilər. Çünki məhz bu müraciətə Ulu Öndərin müsbət cavab verməsi nəticəsində Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirilmişdir. Təsis konfransında ölkəmizin bütün bölgələrindən 500-dən çox nümayəndə iştirak etmiş və Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev partiyanın Sədri seçilmişdir. Yeni Azərbaycan Partiyasının siyasi səhnəyə çıxması ölkəmizin yeni səhifəsinin açılmasına gətirib çıxardı. Təbii ki, Yeni Azərbaycan Partiyasının yaranması o zaman ki ağır fəlakətli ictimai-siyasi vəziyyətdən və getdikcə bu vəziyyətin daha da kəskinləşməsindən irəli gələn tarixi zərurət idi. Bununla bağlı Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev demişdir: "Yeni Azərbaycan Partiyası Azərbaycanda gedən ictimai-siyasi proseslərin içərisindən çıxan zərurətdir... Yeni Azərbaycan Partiyasının fərqi ondan ibarətdir ki, bu partiya onu yaratmaq, siyasi fəaliyyətlə məşğul olmaq istəyən adamların istekləri ilə, bir təşkilati mərkəz olmadan... ağır şəraitdə, böyük təqiblər şəraitində yaranmış bir partiya-dır".

Dahi Öndər Heydər Əliyevin 1993-cü il iyunun 9-da xalqın çağırışına səs veririk Bakıya gəlməsi, Azərbaycanı mövcud təhlükədən xilas etdi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə ölkənin ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrdə, bir sözlə bütün sahələrdə ciddi dönüş yarandı. Qısa müddətdə nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla, aparıcı dövlətlərlə geniş və əhatəli əlaqələr quruldu. 1993-cü il oktyabr ayının 3-də keçirilən prezident seçkilərində Dahi Öndərimiz Heydər Əliyev 98.80% səsle qalib gəldi və bununla da YAP iqtidar partiyası kimi özünü təsdiq etdi. Partiya "Yeni, müstəqil Azərbaycan uğrunda" ideyasından çıxış edərək, dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində yaxından iştirak etməyə başladı. Üzvlərinin sayı sürətlə artan YAP aparıcı siyasi partiya kimi respublikanın ictimai-siyasi həyatında yüksək fəallıq nümayiş etdirdi. 1995-ci il noyabrın 12-də keçirilən parlament seçkilərdə YAP qələbə qazanaraq, Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisində 59 deputatla təmsil olundu. Bu qələbə xalqımızın Yeni Azərbaycan Partiyasına böyük etimadının göstəricisi idi.1999-cu il dekabrın 12-də isə

Azərbaycanda ilk dəfə keçirilən bələdiyyə seçkilərində YAP böyük uğur əldə etdi və partiyadan 10 min 431 nəfər bələdiyyə üzvü seçildi. Partiyanın yeni dövrün tələblərinə uyğun inkişafı 1999-cu ildə keçirilmiş qurultaydan sonra daha da genişləndi. Belə ki, YAP-ın rəhbərliyində Azərbaycan gənclərinin lideri olaraq Cənab İlham Əliyevin təmsilçiliyi partiyanın inkişafına yeni dəstək oldu. Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi varisi olaraq Cənab İlham Əliyev Yeni Azərbaycan Partiyasının gələcək fəaliyyətini daha geniş beynəlxalq müstəvilərə daşımaq məqsədini uğurla həyata keçirdi. 1999-cu ildən sonra Yeni Azərbaycan Partiyası dünyanın bir sıra sağ mərkəzçi hakim partiyaları ilə əlaqələr qurdu, beynəlxalq təşkilatlarda təmsilçilik hüququ qazandı. Partiyanın nüfuzunun artması nəticə etibararı ilə sıralarının genişlənməsinə gətirib çıxardı. 2005-ci ilin mart ayında keçirilən YAP-ın III Qurultayında Azərbaycan Prezidenti, YAP Sədrinin birinci müavini Cənab İlham Əliyevin partiyanın Sədri seçilməsi ilə partiyanın həyatında yeni mərhələ başladı. Əgər YAP-ın 2001-ci ildə keçirilmiş II Qurultayı zamanı partiya üzvlərinin sayı 230 min nəfər idisə, III Qurultaya qədər bu göstərici 360 min nəfərə yüksəlmişdi. Hazırda isə partiyamızın üzvlərinin sayı 800 minə yaxındır. YAP-ın 5 mart 2021-ci il də keçirilən qurultayında yeni, müasir dövrün tələblərinə uyğun qərarlar qəbul edildi. VII qurultayda bir daha aydın oldu ki, YAP Azərbaycanın hərtərəfli inkişafına töhfə verən böyük sosial bazaya, güclü siyasi-intellektual potensiala malik partiya-dır. YAP-ın VII Qurultayında qəbul edilmiş qərar əsasında Yeni Azərbaycan Partiyasının yeni Nizamnaməsi, 40 nəfər tərkibdə İdarə Heyəti, 13 nəfərdən ibarət Təftiş Komissiyası və yeni qurum olaraq YAP-ın Veteranlar Şurasının 35 nəfərlik tərkibi təsdiq edilib. Bu islahat YAP-ın inkişafında yeni tarixi mərhələ deməkdir. Məhz yeni dəyişikliklər və islahatlar Yeni Azərbaycan Partiyasına cəmiyyətdə inamın və etibarın daha da yüksəlməsinə təkan verir. 2022-ci il noyabrın 21-də Heydər Əliyev Mərkəzində Yeni Azərbaycan Partiyasının yaradılmasının 30 illiyi münasibətilə keçirilən tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev partiyamızın yaranmasının tarixi hadisə olduğunu bildirdi: "O vaxt gənc Azərbaycan Respublikası çətin günlər yaşayırdı. Müstəqilliyimizin cəmi bir yaşı var idi və müstəqilliyimizin birinci ili çox ağır keçmişdir, bəzi hallarda xalqımız böyük faciələrlə üzləşmişdir. Belə bir vəziyyətdə Azərbaycanın görkəmli nümayəndələri, vətənpərvər insanlar, ölkənin gələcəyini düşünən insanlar ölkəmizin nicat yolunu Heydər Əliyevin simasında gördülər və məhz buna görə Ulu Öndərə müraciət ünvanlamışdılar. Bu müraciəti ünvanlayan məşhur "91-lər" öz tarixi missiyasını şərəflə yerinə yetirdilər. Çünki məhz bu müraciət əsasında, bu müraciətə cavab olaraq Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı Naxçıvanda keçirilmişdir. Təsis konfransında ölkəmizin bütün bölgələrindən 500-dən çox nümayəndə iştirak edirdi və onların tarixi qərarları ölkəmizin yeni səhifəsinin açılmasına gətirib çıxardı".

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan xalqı YAP-ın fəaliyyətinə, apardığı siyasətə "hə" deyir və bu mövqə yüz illər keçsə də dəyişməyəcək. Çünki Azərbaycan xalqı Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasətə sadıqdır. Mətlət olaraq Azərbaycan Prezidenti, Qarabağ Fatehi, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin xeyirli, gərəklili fəaliyyətini birmənalı şəkildə dəstəkləyir.

İLHAM ƏLİYEV

Həbs olunan Sevinc Osmanqızının və İlqar Hacıyevin sonradan azad edilməsi suallar yaradır

Azərbaycan, azad, demokratik, hüquqi dövlətdir. Heç kim tutduğu mövqeyindən, daşdığı statusundan asılı olmayaraq qanundankənar addımlar ata bilməz. Səbəbsiz yerə deyilməyib ki, "qanun şahdır, şah qanun deyil". Azərbaycanın dağıdıcı müxalifəti və xaricdəki antimillilərlər anlaşıq vəziyyətdə və müxtəlif qüvvələrin təsiri altında olduqlarından Azərbaycanın qanunvericilik aktlarına qarşı hörmətsizlik nümayiş etdirirlər, addımbaşı cinayət eməlləri törədirlər. Xaricdə gizlənən Məhəmməd Mirzəli, Qabil Məmmədov, Qənimət Zahid, Orduxan Temirxan, Abid Qafarov, Tural Sadıqlı, Arif Məmmədov, Sevinc Osmanqızı və digər antimillilərlər Azərbaycanı yaşadıkları zaman cinayət törədiblər və cəzalarını alıblar. Lakin cəzanın ədalətsiz olduğunu iddia edərək xaricə üz tutub, oradan xalqını sevmə, dövlətinə bağlı vətənpərvər oğullara qarşı təhqiredici fikirlər səsləndirir, videolar paylaşırlar. Nədən? Haqlı və əsaslı sualdır. Azərbaycanda doğulmuş, özünü azərbaycanlı hesab edəsən, ancaq xaricə üz tutan kimi ermənidən bəzər erməni olasan? Burada səbəb heç də Azərbaycanda yaşadığı zaman üzleşdiyi hansısa xoşagəlməz hadisə deyil. İnzibati tənbeh olunması da Avropada və ABŞ-da oturub ölkəmizə qarşı ittihamlar irəli sürülməsi üçün əsas deyil.

Başlıca səbəb, xaricə gedərkən xəyalında qurduqlarının sabun köpüyündən başqa bir şey olmadığını görməsi, lakin geri qayıtmağa özünün olmamasıdır. Bundan istifadə edən Avropanın və ABŞ-ın mərkəli dairələri onları öz qara torlarına salıb, istifadə edirlər. İlk vaxtlar onlara aylıq böyük məbləğ də pul para, gözəl yaşayış və oturmaq izni vədləri verilib. Vaxt keçdikcə vədlərdən imtina edilib. Çünki antimillilərlər tam şəkildə çirkabın içinə batıb, özlərini natəmiz məxluqa çevirmişlər. Tural Sadıqlı, Qabil Məmmədov, Məhəmməd Mirzəli, Sevinc Osmanqızı, Arif Məmmədov açıq şəkildə ermənipərvər mövqeyə nümayiş etdirirlər.

Dəfələrlə Sevinc Osmanqızı çıxışlarında erməni lobbisinin sifarişlərinə uyğun olaraq Ermənistan hakimiyyətini tərifləyib və Paşinyanın mövqeyinin "əsaslı" olduğunu bəyan edib. Hətta utanıb, çəkinmədən "Paşinyan demokratik baş nazirdir və xalqın maraqlarına dəyər və hörmət göstərən şəxsdir" deyə bildirir. Özünün TV-sin də Azərbaycanın prinsipli mövqeyini müdafiə etməyi "lüzum bilməyən" Sevinc Osmanqızı Ermənistanın revanşistlərin "arqument"lərini "müsbət hal" kimi dəyərləndirib. Bütün bunlar onu təsdiq edir ki, S. Osmanqızı Ermənistanın təbliğatçısı rolunu üzərinə bir missiya olaraq götürdüyünü gizlətmir. Hətta dolaşması ilə bununla fəxr etdiyinə eym vurur.

Sevinc Osmanqızına qarşı cinayət işi qaldırıldı

Azərbaycan Respublikasının Baş Prokurorluğunun İstintaq İdarəsi tərəfindən təqsirləndirilən şəxs qismində Sevinc Osmanqızına Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 467-13.4-cü maddəsinin tələbinə əsasən rəsmi bildiriş göndərilib. Bildirişdə onun təqsirləndirilən şəxs olaraq eməlləri geniş və əhatəli şəkildə qeyd edilib. Həmin qərara əsasən, "YouTube" internet portalında istifadəsində olan "Sevinc Osmanqızı TV" adlı kanalında 17 fevral 2019, 17 oktyabr 2019 və 25 iyul 2020-ci il tarixlərdə yayımladığı videomüraciətlərində insanların iradəsinə təsir edib, onları Azərbaycanda qanuni əsaslarla formalaşmış və fəaliyyət göstərən mövcud hakimiyyətə qarşı qanunsuz, yəni zor tətbiqi yolu ilə çıxmaq təşviq etməyə çıxmaq

Azərbaycanda hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsinə yönələn, vahid niyyətlə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələblərinə fəal şəkildə tabe olmamağa və ya zorakılıqla müştə olunan iğtişaslara açıq çağırışlar etməsinə, həmçinin bu cür məzmunlu video materialları qeyri-məhdud sayda şəxslərin izləyə biləcəyi internet resursları vasitəsi ilə yayılmasına, habelə Beydulla Ənvər oğlu Mənafov və qeyriləri ilə bir qrup şəxs halında birləşərək həmin kanalda 2 sentyabr 2023 və 13 yanvar 2024-cü il tarixlərdə dialoq zamanı ümumi cinayətkar niyyətə uyğun əlbir olduğu şəxsin fikirlərini dəstəkləməklə insanların iradəsinə təsir edərək, onları Azərbaycanda qanuni əsaslarla formalaşmış və fəaliyyət göstərən mövcud hakimiyyətə qarşı qanunsuz, yəni zor tətbiqi yolu ilə çıxmaq təşviq etməyə çıxmaqla bir qrup şəxs halında Azərbaycanda hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsinə yönələn, vahid niyyətlə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələblərinə fəal şəkildə tabe olmamağa və ya zorakılıqla müştə olunan iğtişaslara açıq çağırışlar etməsinə nail olmasına, qeyd olunan videomaterialları idarə etdiyi kanalda qeyri-məhdud sayda şəxslərin baxa biləcəyi internet resursları vasitəsi ilə təkrarən yayılmasına, eləcə də, Abid Abdin oğlu Qafarov və qeyriləri ilə bir qrup şəxs halında birləşərək həmin kanalda 26 iyun 2024 və 9 dekabr 2024-cü il tarixlərində dialoq zamanı ümumi cinayətkar niyyətə uyğun əlbir olduğu şəxsin fikirlərini dəstəkləməklə insanların iradəsinə təsir edərək onları Azərbaycanda hakimiyyətin zorla ələ keçirilməsinə yönələn, vahid niyyətlə qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında hakimiyyət nümayəndəsinin qanuni tələblərinə fəal şəkildə tabe olmamağa və ya zorakılıqla müştə olunan iğtişaslara açıq çağırışlar edilməsinə nail olmasına, qeyd olunan videomaterialları idarə etdiyi kanalda qeyri-məhdud sayda şəxslərin baxa biləcəyi internet resursları vasitəsi ilə təkrarən yayılmasına əsali şübhələr müəyyən edilib.

Baş Prokurorluğun İstintaq İdarəsinin bildirişində S. Mirzəyevaya şəxsiyyətini təsdiq edən sənədlə birlikdə 20 noyabr 2025-ci il tarixdə 16:00-da Bakı şəhəri, Binəqədi rayonu, Süleyman Sani Axundov küçəsi 160 ünvanında yerləşən Baş Prokurorluğun İstintaq Baş İdarəsinin inzibati binasına gəlməli olduğu qeyd olunub. Təqsirləndirilən şəxsə münasibətdə ittihamın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, 252006069 sayılı cinayət işi üzrə 23 fevral 2025-ci il tarixdə Sevinc Mirzəyeva barəsində Cinayət Məcəlləsinin 281.2-ci maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlbətmə haqqında qərar qəbul edilib. O, istintaq orqanından qaçaraq Azərbaycanın hüddurlarından kənarda gizləndiyi üçün bə-

rəsində ittiham elan edilməsi ilə bağlı həmin tarixdə axtarış elan edilib. Təqsirləndirilən şəxsə izah edilir ki, Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 467-13.3-cü maddəsinə əsasən ibtidai istintaqda iştirak etmək, özünün seçimi əsasında müdafiəçi ilə təmin olunmaq və digər prosessual qaydalara malikdir. Müdafiəçidən istifadə etdiyi halda onunla bağlı məlumatları istintaq orqanına göndərməlidir.

Qiyabi icraatın açılı biləcəyi, qiyabi hökmün və məhkəmənin digər qərarının çıxarılacağı barədə xəbərdarlıq edilir. Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 54-2.1.7-ci və 467-13.3-cü maddələrinin tələblərinə əsasən, təqsirləndirilən şəxs Sevinc Osmanqızına xəbərdarlıq edilir ki, çağırışa gəlmədiyi halda Cinayət-Prosessual Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş qaydada barəsində qiyabi icraat açılı bilər və barəsində qiyabi hökmün və ya məhkəmənin digər yekun qərarının çıxarılabiləcəyi ilə nəticələnmə bilər. Eyni məzmunlu bildirişlər Qənimət Zahidova, Abid Qafarov, Hacıyev İlqar Allaz oğluna və digərlərinə də göndərilib.

Sevinc Osmanqızını və İlqar Hacıyevi həbsdən xilas edən o iki mülki şəxs kimdir?

İLHAM ƏLİYEV

Uşaqları sosial şəbəkələrdən necə uzaq tutmalıyıq?

PSIXOLOQ AÇIQLADI

Müasir dövrdə sosial media həm böyüklərin, həm də uşaqların həyatının ayrılmaz hissəsinə çevrilib. Xüsusilə yeniyetmələr rəqəmsal platformalarda həm informasiya, həm də sosial əlaqə axtarırlar. Buna görə də valideynlərin ən çox düşündüyü sual ortaya çıxır: Uşaqlara sosial media qadağan etmək lazımdır mı, yoxsa düzgün yönləndirmə ilə istifadəsini idarə etmək daha doğrudur?

Məsələ ilə bağlı psixoloq Vüsalə Əmiraslanova SİA-ya açıqlamasında bildirib ki, müasir dövrdə sosial media həm böyüklərin, həm də uşaqların həyatında çox böyük rolə malikdir: "Sosial media deyəndə biz bura sosial şəbəkələri, insanlarla ünsiyyət qurduğumuz platformaları əlavə edirik. Bundan əlavə, bütün məlumatları da buradan axtarıyıq. Həqiqətən də qadağa məsələsi uşaqlarda çox mənfi reaksiyalara gətirib çıxarır. Çünki əgər böyüklər özünə bu qadağanı qoya bilmirsə, uşaqlarda bu qadağa o qədər də effektiv olmur. Biz bu qadağanı qoyarkən nəzərə almalıyıq ki, əvvəldən necə icazə vermişiksə, qadağanın qoyulması da onlara o qədər mənfi təsir göstərir. Düzgün yönləndirmə uşağı rejimə salmaqla ola bilər. Dərsləri ilə paralel sosial mediada da olmağını təmin etmək lazımdır. Amma iradəsiz uşaqlarımız var ki, onlarda bu çətin alınır. Ona görə də çalışmalıyıq ki, aludəçiliyə çevrilməmişdən qabaq bunun qarşısını alaq".

Arzu Qurbanlı

Şərq-Qərb mübarizəsi: dünyanın əsas güc mərkəzi dəyişir

Dən Syaopinin təşəbbüsü ilə "kapitallaşdırılmış sosializm" keçidin Çin təcrübəsi sadəcə rəqabətdən daha çox şeyi sübut etdi. Çoxları bunu dönməz və hətta universal hesab edir, o cümlədən "pan-Qərb" neoqlobalizminə qarşı mübarizə sahəsinə. Tianjində keçirilən son ŞƏT sammitindən dərhal sonra fərqli yeni bir dünya nizamının yarandığını iddia etməyə başlayan mütəxəssislər tələsmirlərmi? Xeyr, bəlkə də yox. Bu, real bir tendensiya kimi görünür.

Qeyd etmək lazımdır ki, rəsmi Pekin dünənki müstəmləkəçilərdən Qlobal Cənuba səlahiyyətlərin yenidən bölüşdürülməsini təklif edən tək mənbə deyil. Lakin Çin paytaxtının belə bir prosesdə liderliyini necə qoruyub saxlamağı gözlədiyi tam aydın deyil. Qlobal əksəriyyətin iqtisadi dominantlığı və Çinin indi demək olar ki, mübahisəsiz gələcək liderliyi hələ ki, hər yerdə, əlbəttə ki, ABŞ və Avropa İttifaqı istisna olmaqla, hər kəsin bir qitədən digərinə üstünlük verilməsindən dərhal və daimi məmnun qalacağına zəmanət vermir. Xəbərdarlıq edənlərlə necə razılaşmamalıdır: Si Cinpin sadəcə dünya nizamının yenidən qurulmasının əsas faydalanarı kimi statusunu gizlətməyi dayandırır.

Uzun müddətdir ki, Qərb mətbuatı həm BRICS-in, həm də ŞƏT-in təsirini kiçildərək onları "geosiyasi pavilyonlar" və hətta buxar buraxmaq üçün siyasi məkanlar adlandırır. Lakin Qərb mediası onları lağa qoymaq ehtimalı getdikcə azalır və məsələni, iki il əvvəl Qərb mediası ilk dəfə BRICS birliyinin "vanilla" çoxqütblülükdən anti-müstəmləkəçi azadlıq hərəkatına çevrildiyini, ən azı Qlobal Cənubun konsolidasiyasının əsasına çevrildiyini etiraf etdi.

Bu arada, Çin lideri daha bir tribunanı, adi ŞƏT zirvəsini tam olaraq uyğun məkana çevirməyi bacardı və ona BMT qədər, bəlkə də daha çox tələbat olduğunu sübut etdi. Si Cinpin, yeni Qlobal İdarəetmə Təşəbbüsünü təqdim etmək üçün vətəninə yaranmış fürsətdən istifadə edərək, BMT-dəki ŞƏT həmkarlarına dediklərini təkrarla-

mağı belə zəruri hesab etmədi. Bu unikal "təqdimatın" ikinci Dünya Müharibəsində Qələbənin 80-ci il-dönümünə təsadüf etməsi təsadüfi deyil. Bu müharibədə Qərb tarixçiləri (xüsusən də son illərdə) Çinin rolunu, bəlkə də SSRİ-nin rolunu kiçiltməklərindən daha çox kiçiltmişlər. Və təsadüfi deyil ki, Çin Ordusu öz liderlərinin əsas çıxışını Çinin hərbi qüdrətinin parlaq nümayişləri ilə dəstəkləmək qərarına gəlmişlər - bu, ölkənin tarixində əvvəllər heç vaxt görünməmiş dərəcədə təəccüblü bir nümayiş idi. Və bu, kollektiv Qərbi narahat etdi.

Pekin hazırda Qərbdən çoxlu signal aldığını gizlətməyə çalışmır, çünki Çinə qarşı çıxmaq istəyi tək-cə Prezident Trampin təşəbbüsü ilə deyil, həm də çoxdan bu fikirdə olan digər Qərb mərkəzlərində getdikcə artmaqdadır. Bu müxalifət birbaşa və ya dolayı yolla tək-cə si-

müstəqilliyindən heç də az əhəmiyyət kəsb etməməsi deyil. Daha da vacibi odur ki, Çin Rusiyayı müxtəlif sahələrdə cəlb etməklə və dəstəkləməklə bununla da Rusiyanın ənənəvi tərəfdaşlarının çoxu, hətta demək olar ki, hamısı, xüsusən də

yasət və iqtisadiyyata deyil, hər şeyə təsir edir və bu müxalifətdə Tayvanın rolu ikinci dərəcəli hala gəlir.

Məsələ tək-cə Rusiyanın sayəsində illərdir faktiki olaraq təmin edilə bilən Çin iqtisadiyyatının enerji müstəqilliyinin sırf maliyyə

Aii, BRIKS və ŞƏT-də oxşar vektor müəyyən edir. Burada rəqabət, əlbəttə ki, hələ də mümkündür, lakin Rusiyanın BRIKS və ŞƏT vasitəsilə Pekinin strategiyası ilə sıx əlaqələri artıq effektiv şəkildə qurulub və növbəti addım Moskva ilə Pekin arasında daha böyük praktik qarşı-

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

lıqlı əlaqədir, çox güman ki, Aii ilə tərəfdaşlıq vasitəsilə. Burada ən böyük çətinliklər, çox güman ki, orta "oyun qaydalarının" hazırlanmasında olacaq, bu isə illər çəkə bilər, çünki xatırladığımız kimi, artıq Aii ilə İran arasında baş verib.

Qərb Rusiyayı və Çini ikinci dərəcəli gücə çevirməyə çalışarkən, Pekin və Moskvayı daha da

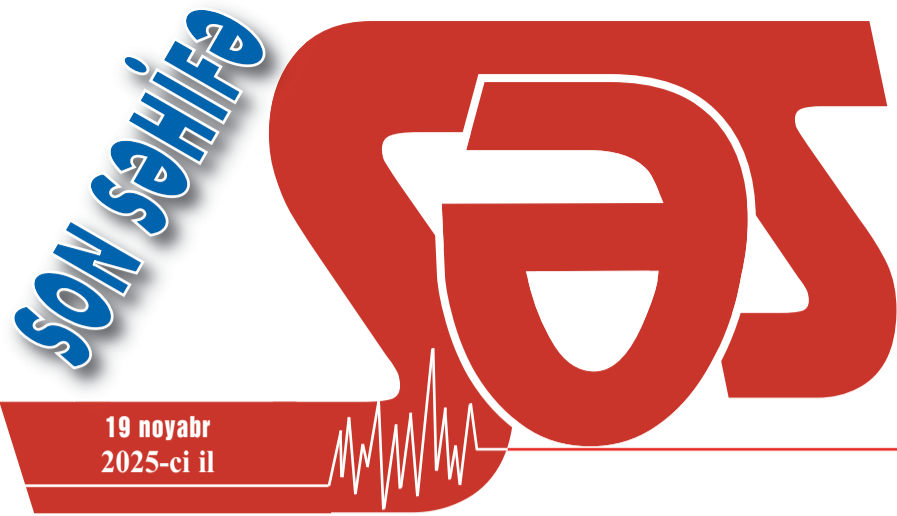
kret bəhrə verir: Qərb ölkələri artıq heç birini hərbi, iqtisadi, texnoloji və ya ticari baxımından şantaj edə bilmirlər.

Əksər ekspertlər Çin-Rusiya münasibətlərinin daha da dərinləşəcəyini deyirlər. Gələcəkdə, təhlükəli beynəlxalq vəziyyəti nəzərə alaraq, Çin və Rusiya maliyyə texnologiyaları, iqtisadiyyat və humanitar elmlər sahəsində əməkdaşlığı daha da gücləndirəcək, müxtəlif səviyyələrdə qarşılıqlı fəaliyyət üçün daha güclü platforma yaradaçaqlar. Ekspert hesab edir ki, bu tendensiyalar BRIKS və ŞƏT üzv ölkələri arasında qarşılıqlı fəaliyyətin təbiətini müəyyən edəcək.

Ümumiyyətlə, dünyanın siyasi və iqtisadi qütbləşməsi fonunda mübarizə daha da kəskinləşir. Kobud desək, Qərb və Şərq arasında müharibə bütün sahələrdə gedir və burada kimin qalib gələcəyi indidən görünür. Dünyanın elmi, texnoloji, iqtisadi və siyasi güc mərkəzi qərbdən şərqə keçir. Qərb blokunun başında ABŞ və Avropa İttifaqı, Şərq blokunun başında isə Çin və Rusiya dayanır. Digər ölkələrin kimin yanında olacağı çox şeyi müəyyən edəcək. Bu gün isə görünən odur ki, Qlobal Cənub və Qlobal Şərq ölkələri kollektiv Qərbin istismar və təzyiqlərindən bezərək çıxış yolu axtarırlar və burada da yeganə alternativ Rusiya-Çin ittifaqının başında durduğu bloklardır.

Azərbaycana gəldikdə, ölkəmiz balanslı siyasət yeridir. Lakin son dövrlərdə iqtisadi əməkdaşlıqda Rusiya və Çin (həmçinin onlarla eyni bloklarda təmsil olunan ölkələrə) əməkdaşlığı kəskin artırır. Həm coğrafiyamız, həm əsas iqtisadi-ticarəti tərəfdaşlarımız Şərq cəbhəsindədir. Rusiya ilə onsuz da böyük siyasi, iqtisadi, hərbi əməkdaşlığımız var, Çində də bu sahələrdə əməkdaşlıq sürətlə güclənir. Azərbaycan hər iki cəbhənin qovşağında yerləşə də, mədəni olaraq da, mədəni olaraq da Şərqə məxsusdur. Üstəlik, iqtisadi inteqrasiya da Şərqlədir. Bu isə yaxın gələcəyin əsas güc mərkəzinin yanında olmaq deməkdir.

Elçin Bayramlı

“Tərbiyə prosesində “yoxdur” və “olmaz” kimi məhdudiyyətlərin də önəmi var”

SOSIOLOQ
DANIŞDI

“Azərbaycan ailə modelində valideynlər övladlarının gələcəyi üçün bütün imkanlarını səfərbər etməyə çalışırlar. Onların yaxşı təhsil alması, mənzil və minik vasitəsi ilə təmin olunması, rahat şəkildə ailə qurması kimi hədəflər valideyn məsuliyyətinin yüksək səviyyəsini göstərir və milli mentalitetin müsbət cəhəti kimi dəyərləndirilir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında sosial və mənəvi məsələlər üzrə ekspert Ramal Əliyev deyib. Onun sözlərinə görə, lakin bu yanaşmanın arxa fonunda müəyyən risklər də mövcuddur: “Valideynlər hər şeyi övladlarının qarşısına hazır şəkildə qoyduqda, bu davranış uşaqlarda “mənsiz də hər şey olacaq” düşüncəsini formalaşdırmaqla bilər. Hazır imkanların bolluğu övladın şəxsi təşəbbüskarlığını zəiflədir, çünki o, çox vaxt nəyəse nail olmaq üçün öz gücünü ortaya qoymağa ehtiyac duymur. Bu isə gələcəkdə məsuliyyət hissəsinin inkişafına mane olur.

Çətinliklə üzləşməyən uşaqlar müstəqil həyatda daha çox problemlərlə qarşılaşırlar. Çünki mübarizə aparmağı, zəhmət çəkməyi,

çıxış yolları axtarmağı öyrənmirlər. Halbuki müəyyən məhdudiyyətlər içində böyüyən uşaqlar daha çevik, bacarıqlı və məsuliyyətli olurlar. İnsan psixologiyası göstərir ki, komfort zona təşəbbüsü zəiflədir, passivlik yaradır və şəxsi məsuliyyəti azaldır.

Bu səbəbdən maddi imkanları yaxşı olan valideynlər belə övladlara zəruri ehtiyaclar çərçivəsində dəstək verməli, artıq sərbəst maliyyə təminatından çəkinməlidirlər. Həddindən artıq pul həm uşağı israfçılığa meyilləndirir, həm də onu daha çox rahatlığa alışdıraraq məsuliyyət hissini zəiflədə bilər. Tərbiyə prosesində “yoxdur” və “olmaz” kimi məhdudiyyətlərin də önəmi var. Bu sözləri eşitmədən böyüyən uşaqlar həyatın real çətinliklərinə hazır olmur, maddi və psixoloji gərginliklərlə qarşılaşanda daha tez çətinlik çəkirlər. Məhz məhdudiyyətlər uşağa məsuliyyətli davranmağı, qərarlarının nəticəsinə cavabdehlik daşımağı və zəhmətin dəyərini anlamağı öyrədir”.

Günəli Fərzəliyeva

Bakıda evdən içində 70 min manat olan seyf oğurlandı...

Bakının Nizami rayonunda evdən 70 min manat və qızıl-zinət əşyaları oğurlamaqda şübhəli bilinən şəxs saxlanılıb. Bu barədə Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib. Bildirilib ki, keçirilən əməliyyat-axtarış tədbiri ilə həmin evdən 70 min nağd pul, 8 min manat dəyərində qızıl-zinət əşyaları və şəxsi sənədləri olan seyf oğurlamaqda şübhəli bilinən 26 yaşlı Məhəmməd Məcid saxlanılıb.

Araşdırmalarla həmin şəxsin ev sahibinin mənzildə olmadığından istifadə edərək içəri daxil olduğu və seyf oğurladığı məlum olub. Faktla bağlı Nizami Rayon Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb. Araşdırmalar davam etdirilir.

Torpaq analizi nə üçün vacibdir?

Aqrar Xidmətlər Agentliyinin Aqrar Təlim Mərkəzi tərəfindən kənd təsərrüfatında yüksək məhsuldarlığın təmin edilməsi, torpaq münbitliyinin qorunması və gübrələmənin elmi əsaslarla həyata keçirilməsi məqsədilə “Torpaq analizlərinin əhəmiyyəti” mövzusunda maarifləndirici videoçarx hazırlanıb.

Aqrar Təlim Mərkəzindən verilən məlumata görə, videoçarxın hazırlanmasında əsas məqsəd fermerlərin və torpaq istifadəçilərinin torpaq analizlərinin aparılmasının vacibliyi barədə məlumatlılığını artırmaq, düzgün gübrə normalarının müəyyənəşdirilməsi və resursların səmərəli istifadəsi ilə bağlı maarifləndirməkdir.

Videoçarxda torpaq analizlərinin növləri, onların kənd təsərrüfatı üçün əhəmiyyəti, gübrə seçiminə təsiri və analiz nəticələrinin məhsuldarlığa birbaşa təsiri barədə ətraflı məlumat verilir. Həmçinin videoçarxda artıq və ya az gübrələmənin yaratdığı problemlər, torpaqda duzlaşma və qida maddələrinin balanssızlığı kimi halların qarşısının alınması yolları izah olunur.

Maarifləndirici material fermerlərə torpaqdan daha səmərəli və davamlı şəkildə istifadə etmək, ekoloji tarazlığı qorumaq və yüksəkkeyfiyyətli məhsul əldə etmək üçün düzgün yanaşma formalaşdırmağa kömək edir.

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Mətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744
7. Bakmətbuat MMC 0502644010

1 nüsxə 1 aylığı 8 AZN

6 aylıq 48 AZN

1 illik 96 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Gələn ildən bu sahələrdə də ƏDV qaytarılacaq

“Vergi Məcəlləsinə” gələn ildən “ƏDV geri al” mexanizmi ilə bağlı yeni dəyişikliyin edilməsi nəzərdə tutulub. Layihə Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin dəstəklənərək plenar iclasa tövsiyə edilib”. Musavat.com xəbər verir ki, bunu deputat Vüqar Bayramov sosial şəbəkə hesabında bildirib. V.Bayramov qeyd edib ki, yeni dəyişikliklərə əsasən, gələn ildən vətəndaşlara “ƏDV geri al”a görə daha çox vəsaitin ödənilməsi nəzərdə tutulur:

“Belə ki, təklif edilən layihəyə əsasən, bərbərxana, gözəllik salonu və kosmetoloji

mərkəzlər tərəfindən göstərilən xidmətlərə görə “ƏDV geri al” mexanizminin tətbiqi həyata keçiriləcək. Bu o deməkdir ki, sözü-

gedən xidmətlərdən istifadə edən vətəndaşlarımız ödədiyi verginin bir hissəsini geri ala biləcəklər”.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.
Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN KEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-ƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 3000